



designer

Antonio Citterio
in zijn studio [pagina 14]

Spazio als nieuwe
indeling van de ruimte [R]



ANTONIO CITTERIO: **Mijn pannen hangen er voor jou!**

Reneé de Haan

Het gaat om een ontmoeting. Twaalf jaar terug vertelde hij ons hoe de keukens van nu eruit zouden zien. Wat een gelijk kreeg hij! De zitkamer zou verdwijnen, de keuken als bron van alles kwam terug en apparaten zouden daarbij het professionele nut invullen, met zelfs twee vaatwassers als het nodig was, omdat we weer echt gingen koken.

Dat was destijds minder voorspelbaar dan het nu lijkt. Antonio Citterio kijkt naar zijn handen als we hem met zijn eigen wijsheden confronteren. We zitten hier om te weten hoe het nu verder gaat. Hij mag vertellen en die vragen... ach, die heeft hij niet nodig. We kennen zijn werk van jaar tot jaar en alle modificaties, de variaties op vaak hetzelfde thema. Dus vanuit het vertrouwen dat hij begrepen wordt ontstaat een monoloog, op zijn kantoor in het ochtendlicht.

“Sinds 1985 ontwerp ik keukens, dus dat is nu vijftig jaar. Het werd altijd gezien als een technische ruimte, werken, koken... voor mij was het een onderdeel van architectuur en een uiting van levensstijl. Ik ben dus op-

recht blij dat de keuken, na al die jaren, terug is bij de realiteit: de beleving. In een keuken gebeurt het, daar komt alles samen, ook de dialoog tussen mensen. Daarom is de keuken het hart van elk huis.”

Al die tijd heeft hij om dat concept heen gewerkt als een referentiepunt: de relaties in de keuken. “Koken, eten, praten, huilen of heel intens genieten... leven. Dit jaar heb ik ander werk uitgebracht dat niet los staat van het vorige maar ik heb dat alles in fasen neergezet, het geheel uit elkaar getrokken. Waarom? Omdat dé keuken niet bestaat, niet meer. De personages in dat kookdomein leven in Milaan, Singapore, Hongkong of Miami, ik heb in al die steden gewerkt en moet daar iets mee. Ik zie hoe de afmetingen krimpen, tot zestig vierkante meter voor een appartement, dus het is geen keuze meer om die zitkamer bij de keuken te trekken, het is een must geworden!”

“Op zes meter lengte moet alles erin zitten en de binnenuitarchitect gaat dat oplossen. Als architect denk je aan de positie van

De grote meester mogen spreken op zijn eigen kantoor lijkt op een ritueel. Lang voorbereiden, uitleggen waarom je dat wilt, vragen opsturen en dan ineens kan het: Antonio Citterio wandelt binnen in de vroege ochtend, kijkt naar het licht dat zo weldadig zijn werkruimte in Milaan glans geeft. Hij zoekt de vragen en knikt wijs als we zeggen dat hij die niet precies hoeft te beantwoorden.

Voorbeeld van een micro-keuken voor hoogbouw [R1]

De bekende Arlinea-keuken Lignum et Lapis [R2]



die keuken. Komt er 's morgens al licht van buiten, dan ga je daar vanzelf ontbijten of je eindigt de dag er bij maansfeer. In ons huis in Milaan gebeurt al zeventien jaar alles via de keuken, van de ochtend tot de nacht. Het is onze plek van herinneringen, die we vandaag gaan maken. In die zin is juist in crisistijd de keuken de beste investering voor het leven. Daarin wil ik blijven geloven, wel vanuit een hoger segment.”

TROUW “Bij het woord Ikea krijg je een ander gevoel dan wanneer je Boffi noemt. Het eerste is een impuls en een plaatje, het andere een investering waar heel veel over nagedacht wordt. Wat wil je en waarom? Hiervan ga je met de jaren meer genieten, maar die functionaliteit van zo'n topkeuken wordt vaak niet begrepen, ja, door de mensen die erin wonen, die ermee leven. De verkoper moet die mensen uitleggen dat ze vandaag iets kopen waar ze over tien jaar nog blijer mee zijn dan ze nu kunnen beseffen. Dat valt niet mee. De meeste mensen denken dat je eerst apparaten gaat tekenen, want dat gaat over koken. Het is fundamenteel maar mag niet de hele ruimte bepalen. De hamvraag is: waar ben je, in welke fase van je leven? Kun je het aan om met tijdeloze materialen te vergroeiën of wil je morgen alweer iets heel anders dan vandaag?” Citterio blijft trouw aan marmer, rvs en hout. “Als het wordt aangetast, is het mooi aange-

tast... ook staal met krassen, alles mag van mij sporen hebben. We hebben ermee geleefd en gewerkt, de herinnering staat erin gegrift.

'Ruimte? Dat hebben we straks niet meer'

Deze materialen laten een verhaal toe. Alles wat onnuttig verouderd, heeft geen zin. Glas is prachtig hoor, maar ik gebruik het niet. Het is me nog veel te delicaat voor de keukens en bovendien hoor ik dat geluid als ik er iets op zet... een glas op glas geeft een soort gekletter dat niet prettig is. Je hebt gevraagd in hoeverre innovatie onderscheiden kan worden van mode. Dit zit op het randje. Als glas het ideale materiaal voor keukens zou zijn, hadden we dat toch wel eerder ontdekt als mens?”

2050 “Dan pak ik toch even die vragen terug: de contradictie tussen alles opengooien en de behoefte aan privacy van mensen. Daar heb je een punt. Jij praat vanuit luxe, het gevoel dat er ruimte bestaat. Ik richt me steeds meer op de toekomst met een paar vierkante meter als domein, want dat is wat ons staat te wachten. We zijn nu met zes miljard mensen op de wereld en over vijftig jaar zijn dat er negen miljard, als de cijfers kloppen. Dat betekent dat we elke week een stad moeten bijbouwen! Hoor je me? In Nederland heb je

nog agrarische grond, maar op veel plekken in de wereld wordt dat groene plaatje heilig en gaan we dus de hoogte in. Dat wordt heel anders wonen en het groen moeten we daarin brengen, vandaar mijn kruidentuintje in de keuken zelf – geintje... maar toch.”

“Voorheen mocht ik voor landhuizen ontwerpen, dat worden wolkenkrabbers. Als er plek is, dan verstop ik natuurlijk van alles in een extra bijkeuken, pantry, apparatenwand. Als die er niet is, dan kun je beter alles opengooien en ja, dan heb je geen privacy, dan heb je hopelijk nog een raam. Ga je daar wel feesten geven en vrienden uitnodigen? Wonen in 2050 heeft straks niets meer te maken met wat wij kennen, in de steden. Je zult eraan moeten wennen dat je dicht op elkaar zit en dat privacy mogelijk een heel andere betekenis krijgt. Ik heb ook een buitenhuis tweehonderd kilometer van Milaan en daar geniet ik van met volle teugen, maar ik besef heel goed dat het bijna een paradijs inhoudt, dat je nog zo van de natuur mag genieten en de tijd kunt nemen om naar een boom te kijken. Een boom die ineens heel erg van jou is of wordt. Omdat je daar tijd voor hebt.”

NIET GEZIEN Tijd, het woord is gevallen. “Ook daarin maakte je een punt: we hebben minder tijd dan ooit om in de keuken door te brengen en investeren in de mooiste apparaten en kasten. Dat klopt toch niet? Zo

was je vraag geloof ik... het is waar dat we leven in een maatschappij met strijd en rennen, racen, maar persoonlijk zie ik een grote verschuiving. Maatschappelijk zijn we er minder op gericht om gezien te worden. De mooie kamer is verdwenen, het opzitten, de grote keukens met duur servies dat iedereen kan bewonderen, het telt niet meer. Misschien bedoelde ik dat toen ik zei dat de zitkamer ging verdwijnen... een zitkamer om echt visite te ontvangen.”

“Ik zou iets over de toekomst moeten kunnen zeggen. De kleine keukens, het uitgekende, precies kopen wat je nodig hebt voor jezelf en niet om goede sier te maken, dat krijgt meer kans dan ooit. Het uiterlijk vertoont, wie wil dat nog? Indruk maken op anderen... je kunt beter jezelf verrassen. Natuurlijk schaffen veel mensen van alles aan dat ze nooit gaan gebruiken. Dan is het niet de vrouw die dat gekocht heeft, dat verzeker ik je, als het om de keuken gaat tenminste. Ik heb het motief daarachter nooit begrepen en ga dat ook niet snappen. Waarom koop je iets als je niet weet welk nut het voor jou heeft, of welk genoeg? Zo'n man die zegt: 'Mijn vrouw wil graag een icecrusher, toch lieverd?' En dan zie je haar denken: 'Ik?' Ach ja, er zijn ook keukens die totaal niet over leven gaan, die een imago uitdrukken, die naam maken maar het staat nergens voor. Zoiets zou ik nooit, nooit kunnen maken.”

GRAZIE “Kijk naar alles wat ik wel heb gemaakt en je snapt het: ik wil een mix maken van materialen en iedereen laten voelen: hier mag je direct gaan koken, zitten, eten, mijn pannen hangen er voor jou, grijp ze! Mijn keukens zijn niet steriel, maken geen pion van degene die erin staat. Denk aan de ware dingen als je in mijn keuken staat, aan jouw dingen en

'Alleen al het geluid van een glas op glas hoort niet in de keukens'

gebruik mijn ontwerp zoals het jou belieft. En het is toch heerlijk als ik voor jou ook een plek heb bedacht waar je je bezems kunt neerzetten? Grazie Antonio! Dat zeg je dan.” “Die gebruiker heeft mij nodig en ik hem of haar. Want die persoon die leeft, die zit altijd in mijn hoofd als ik een trapje bedenk om bij die hoge kast te komen of zomaar een dingetje dat je niet in een tijdschrift zet maar dat er ineens wel is als je die keuken in huis haalt. Een lampje dat alle kanten op draait of die kruiden die echt in jouw keuken elke dag harder groeien dan bij de burens in hun tuin. Dankzij het speciale licht. Zonder licht groeit er niets en hadden we geen keukens meer nodig... Laten de mensen daar maar eens goed bij stilstaan. Veel hebben heeft niets te maken met er mogen zijn en daarvan kunnen genieten. Jarenlang.”

www.antonio-citterioandpartners.it